

SWECO NORGE AS
Postboks 80 Skøyen
0212 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ellen Nordrum Brøste, 62 55 11 90

Uttalelse - oppstart - reguleringsplan - Våler - Grønland - 3419_2023001

Vi viser til oversendelse datert 19. september 2023 med varsel om oppstart av detaljreguleringsplan for sanering av planoverganger Grønland – Våler i Våler kommune i Innlandet. Planarbeidet utføres av Sweco Norge AS på vegne av Bane NOR. Vi beklager at vår uttalelse kommer etter fristen.

Bakgrunn

Hensikten med planarbeidet er å oppnå sikker kryssing av jernbanen i området. Planen legger til rette for sanering av fire planoverganger, sikring av en planovergang med bom, og tilrettelegging for adkomst til berørte eiendommer. Planen legger opp til om lag 1800 meter ny veg. Vegene planlegges som landbruksvei klasse 2.

Gjeldende arealplan er kommunedelplan for Våler sentrum, vedtatt 2008. Arealet er avsatt til landbruks-, natur- og friluftslivsformål (LNF-formål) og jernbaneareal. Arealformål i planen vil i hovedsak være samferdselsanlegg. Noe areal reguleres til midlertidig bygge- og anleggsområder. Det er vurdert at planen ikke utløser krav om konsekvensutredning.

Statsforvalterens innspill

Statsforvalterens rolle i plansaker er å se til at nasjonale og vesentlige regionale interesser innafor våre fagområder blir ivaretatt, og vi kommenterer forslaget ut fra dette.

Vi viser til [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027](#), og forutsetter at relevante føringer her legges til grunn for planarbeidet. Vi minner om at planforslaget spesielt må ta hensyn til nasjonale mål og føringer når det gjelder:

- Vurdering av virkninger for naturmangfold, jf. §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven
- Forsvarlig massehåndtering, jf. § 7 i forurensningsloven og forurensningsforskriften
- Utbygging tilpassa landskap og omgivelser, jf. Europarådets landskapskonvensjon

For mer informasjon om krav til planprosess og veiledning til plandelen av plan- og bygningsloven, se [Regjeringens temaside om planlegging](#).

Jordvern

Planforslaget legger opp til beslag av arealer med fulldyrka mark av svært god jordkvalitet. Dersom tiltakene utføres som planlagt, vil etablering av landbruksvegen langs jernbanen føre til nedbygging av verdifull dyrka mark og etablerte kantsoner.

Jordvern er ei nasjonal interesse, og viktig for at Norge skal nå FNs bærekraftsmål. Statsforvalteren viser til ny [nasjonal jordvernstrategi](#) vedtatt i år, hvor det legges opp til strengere vurdering av omdisponering av dyrka mark. I strategien peker regjeringa på at bærekraftig forvaltning av jordbruksareal betyr å unngå varig tap og forringelse av produktive arealer. Dette innebærer blant annet vurdering av alternative traséer som ikke går på bekostning av jordbruksarealer. Videre viser vi til de nye [nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging 2023-2027](#). Her presiseres det at arealplanlegginga skal bidra til å nå målet om redusert omdisponering av matjord i tråd med jordvernstrategien.

Statsforvalteren kan ikke se at det er foretatt vurderinger av alternative plasseringer av landbruksvegen som ivaretar jordbruksarealene innafor planområdet. Vi forutsetter at det i det videre planarbeidet utredes slike alternative løsninger. Dersom løsninger som bedre ivaretar jordbruksarealene ikke blir valgt, skal begrunnelsen for dette komme tydelig fram av plandokumentene.

Matjordplan

Dersom planen fortsatt berører matjord etter alternative vurderinger, bør reguleringsplanen stille krav om at den berørte matjorda blir tatt vare på. Matjorda bør flyttes til egne arealer slik at den kan benyttes til matproduksjon. Det bør stilles krav i reguleringsplanen om at det utarbeides en matjordplan som sikrer dette. Reguleringsbestemmelsene bør stille krav om at matjordplanen utarbeides av fagkyndig, og sikre at matjorda blir tatt vare på i samsvar med matjordplanen.

Fremmede organismer

Det er registrert funn av tre fremmede plantearter i og i nærheten av planområdet. Disse er bladfaks (*Bromopsis inermis*), kjempespringfrø (*Impatiens glandulifera*) og hagelupin (*Lupinus polyphyllus*). Alle de tre artene er i Artsdatabankens fremmedartsliste vurdert til kategorien SE - svært høy risiko. Artene har god spredningsevne, og dermed stort invasjonspotensial. Det er derfor risiko for at artene kan spre seg videre inn i planområdet eller ut av planområdet ved arbeid som graving og flytting av masser.

Forskrift om fremmede organismer (01.01.2016) har som formål å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet. Vi forutsetter at det videre planarbeidet sikrer at fremmede arter ikke innføres eller spres. Dette gjelder innføring og spredning både inn i planområdet og ut av planområdet.

Karbonrike arealer – myr

Det er i NIBIOs arealressurskart AR5 registrert myr innafor planområdet. Omdisponering og nedbygging av naturområder som inneholder store lagre av karbon, som myr, fører til økte klimagassutslipp og reduserer potensialet for framtidig opptak av karbon på arealet. Det er derfor viktig å unngå tiltak på og i nærheten av myrarealer som kan ødelegge eller forringe myras funksjoner. Naturområder med myr har ofte også stor verdi for naturmangfold og landskap.

Vi viser til de nye nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging 2023-2027. Her presiserer regjeringa at nedbygging av karbonrike arealer som myr skal unngås så langt som mulig. På bakgrunn av dette forutsetter Statsforvalteren at myrarealene innafor planområdet sikres mot nedbygging og forringelse. Dette gjelder også midlertidige bygge- og anleggsområder.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Samfunnssikkerhets- og beredskapsmessige forhold skal ivaretas i reguleringsplanen på grunnlag av risiko- og sårbarhetsanalyse, jf. plan- og bygningsloven §§ 3-1 pkt. h og 4-3. Vi forutsetter at Kommunal- og moderniseringsdepartementets rundskriv H-5/18- *Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling* blir lagt til grunn.

Risiko- og sårbarhetsanalysen skal utarbeides i tråd med veileder *Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging* som Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap ga ut i 2018.

Kommunen må sikre at planområdet er tilstrekkelig sikret mot fare eller vesentlig ulempe, og at tiltak ikke fører til fare eller vesentlig ulempe for grunn, jr. plan- og bygningsloven § 28-1. Vi forutsetter at føringer gitt i lovverk og forskrifter blir overholdt.

Det skal i alle planer etter plan- og bygningsloven gjøres rede for hvilket kunnskapsgrunnlag som legges til grunn for planleggingen. Når konsekvensene av klimaendringene vurderes, skal høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger legges til grunn. Dette er nærmere forklart i veiledere og i de fylkesvise klimaprofilene som er utarbeidet, jf. pkt. 4.3 i *Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning*. Se Miljødirektoratets [veileder om klimatilpasning i planarbeidet](#).

Plankart

Statsforvalteren forutsetter at plankart utformes i samsvar med KDDs [lovkommentar til plandelen av plan- og bygningsloven \(2022\)](#), gjeldende nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister, samt gjeldende utvekslingsformat for SOSI Plan. For mer informasjon om dette, viser vi til [Kartverkets nettside om planregister](#).

Regionale myndigheter bruker kartløsningen InnlandsGIS i planarbeidet, og denne blir synkronisert mot arealplaner i kommunens kartløsning hver dag. Vi forutsetter derfor at plankartet blir lagt inn i kommunens kartløsning senest når planen legges ut på høring.

Med hilsen

Jørn Karlsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Ellen Nordrum Brøste
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Våler kommune

Innlandet fylkeskommune

Statens vegvesen

Vålgutua 251

Pb. 4404

Postboks 1010 Nordre Ål

2436

2325

2605

VÅLER I SOLØR

HAMAR

LILLEHAMMER